

100 جىلدىق كۆرەس جولىدا جاڭا ساپارغا ئىلتايىق

كۆرەس قىزىل ئۆي قاسيەتتىن ماڭگى جويمايدى

_____ داچىڭ رۇخنىا شولۇ

جۇڭگو كوممۇنىستىرىنىڭ رۇخانىي شەجرىسى

     □ شېنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ تىلشلىرى ياك جى، سۇن بياۋ، تاڭ نىيەفۇ

1959 - جىلى 9 - ايدىڭ 26 - كۇنى جاڭا جۇڭگو قۇرىلغاندىغىنىڭ 10 جىلدىق مە- رەيتوبىي قارساڭىندا، داچىڭ مۇناي الابى تا- بىلدى. قۇلاشنى كەڭ جايغان مۇناي بىرلەس- كەن شايقاسى داچىڭ رۇخىن جەتىلدىردى .

60 نەشە جىلدىق كۇرەس بارىسىندا وتانغا داڭقى اپەرۇ، ۇلتىىڭ داڭقىن اسىرۇ سىندى وتانىشلىدىق رۇخ، دەربەس، ۇزىن - ۇزى باسقارۇ، ۇز كۇشىنە سۇيەنىپ ۇمىر سۇرۇدەي قاچىرلىلېقىەن شارۇاشلىق قۇرۇ رۇخى، علمىغا ۇمان بەرۇ، ”ۇش شىنايى، ُتورت قاتاڭ“ بولۇدای شىندىققا جۇگىنۇ رۇخى، جالپى جاعايدىي جادىندان شىعارماۇ، وتان قامىن ويلاۇدای ۇلەس قوسۇ رۇخى ”وتانىشلىدىق، شارۇاشلىق قۇرۇ، شىندىققا جۇگىنۇ، ۇزىن ارناۇ“ سىندى داچىڭ رۇخىن قالىپتاستىردى.

2019 - جىلى 9 - ايدىڭ 26 - كۇنى داچىڭ مۇناي الابى تابىلغاندىغىنىڭ 60 جىل- دىغى قارساڭىندا، باس شۇجى شي جىنپىڭ قۇتتىقتاۇ حات جولداپ بلاي دەپ اتاپ كورسەتتى؛ 60 جىلدىن بەرى نەشە ۇرپاق داچىڭدىقتار قاچىرلىلېقىەن شارۇاشلىق قۇرىپ، كۇش جالغاپ كۇرەس جاساپ، بايرىمى جاپان تۇزدە ەلىمىزدىڭ ەڭ ۇمرى مۇناي ۇندىردىس بازاسىن قۇرىپ شىقتى. داچىڭ مۇناي الابىنىڭ سۇبەلى ۇلەسى ۇلى وتانىڭ تارىچى ەسكەرت- كىشىنە كەستەلەندى، داچىڭ رۇخى، قۇرۇش ادام رۇخى جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى رۇخىنىڭ ما- گىزدى قۇرامداس بولگىنە اينالدى.

وتانىشلىدىق، شارۇاشلىق قۇرۇ: ”داچىڭ رۇخىن“ سومدادى

جاڭا جۇڭگو قۇرىلغان العاشقى تۇستا، قايتا كوركەيتنەر سالا كوپ بولدى، مۇناي مەملەكەت قۇرىلىسنىڭ قان تامىرى رەتىندە، ەلىمىزدەگى سان مىللىيونداعان خالىقتىڭ جان جۇيەسىنە اسەر ەتتى. ايتسە دە تايياۇ زامانىي 100 نەشە جىلغى كەدەيلىك، السىزدىك سەبەپتى ەلىمىزدىڭ مۇناي ونەر كاسىبىنىڭ داۋمى دۇنيە جۇزىنىەن الدە قايدا مەشەۇ قالدى.

20 - عاسىردىڭ 50 - جىلدارىنىڭ سو- گىندا پارتيا ورتالىق كومىتەتى مۇناي بارلاۇ ستراتەگىياسىن شىعسىقا كوشىرۇ كەلەلى شەش- مىن جاساپ، جاپايلى نىزدەنىستەردى باستان وتكەردى، 1959 - جىلى 9 - ايدىڭ 26 - كۇنى سۇڭلياۋ ويپاتىنا ورنالاسقان سۇڭجى 3 - مۇناي قۇدىغىنان ونەر كاسىپ مۇنايى اتىلىپ شىعىپ، داچىڭ مۇناي الابىنىڭ تابىلغاندىغىن كورسەتتى. جۇڭگونىڭ مۇناي اشۇ تارىخىندا تارىچىي بۇرىلسى مانىنە يە ُبىر بەت مىنە وسلاي اشىلدى.

1960 - جىلى 2 - ايدا وتانىنىڭ جەر - جەرىنەن اسكەري قوسىننان بوساپ كاسىپ اۋدىتىرغان ون مىڭداعان وقىتسەر - اسكەر- لەر، عىلىم - تەخنىكا قىزمەتكەرلەرى سياقتىلار وسىناۋ جاپان تۇزگە اتتانىپ، جاپا- لى دا ەرەن، قۇلاشنى كەڭ جايىغان مۇناي بىرلەسكەن شايقاسىن باستادى.

داچىڭ رۇخى ايىبنى تاۋدى تالقان ەتەرلىك وسى بىرلەسكەن شايقاس بارىسىندا تۇنىدادى.

”مىنا قىبىشلىق، انا قىبىشلىق دەيمىز، سايبىپ كەلگەنىدە، مەملەكەتتە مۇنايدىڭ تاپشى بولۇى ەڭ ۇلكەن قىبىشلىق؛ مىنا قا-ي- شلىق، انا قايىشلىق دەيمىز، سايبىپ كەلگەنىدە، مەملەكەتتە مۇناي بولپاۋى ەڭ ۇلكەن قايىش- لىق“، ”قۇرىش ادام“ ۇڭ جىنىيى بۇرعىلاۋ ات- رەتىن باستاپ، 1960 - جىلى 3 - ايدا داچىڭغا اتتاندى، پويەزدان تۇسە سالىسمەن، بىرىنش- دەن، ۇشىپ - جەمدى، ەكىنشىدەن، جاتىن ورنىدى سۇراماي، الدىمەن بۇرىمى ستانىوكى

قىزمەت سىتەشۇ ادەتتىن ساقىتاپ كەلەدى. ۇمىر بويى علمىي زەرتتەشۇمەن شۇغىلدانعان ول ماقالا قاراۋ سىياقتى قىزمەتتەردى شارشاپ - شالدىغۇدى بىلمەستەن ُلى سىتەپ كەلەدى. ”قىزمەت سىتەگەندە السىقا كوز جىبەرۇ كەرەك، كوپرەك ويلانۇ كەرەك، شىكەرد- لەي سۇراۋ كەرەك، شىنايى سويلەشۇ كەرەك، شىنايى سىتەشۇ كەرەك“، - دەدى يۇان چىڭفىڭ. بىرلەسكەن شايقاس مەزگىلىندە ول كوپتە- گەن علمىي زەرتتەشۇ قىزمەتكەرلەرى سىياقتى ناقتى ساندى مالمەتتى الۇ ۇشىن ُرابىر قۇ- 12دەن بۇرىن ۇيىقتاعان كۇنى نەگىزىنەن بولغان مەمس.

داچىڭنىڭ 2 - ۇرپاق ”قۇرىش ادامى“ ۇڭ چىيىن ونداغان جىل قاجىماي - ئالهاي قۇلىشىپ، ”بەدەلدى باسىپ وزۇ، الدىڭغى- لاردى باسىپ وزۇ، ۇزىن باسىپ وزۇ“ سىندى ”3 باسىپ وزۇ رۇخى“ ارقىلى تالاي - تالاي ُداستۇرلى نازارپاداعى ”شەكىتەلگەن وڭىرلەردى“ تالقانداپ، داچىڭ مۇناي الابى- نىڭ ُورتىس جوعارى ُونىم، تۇراقتى ُونىم الۇىن ىلگەرىلەتتى.

”شارت - جاعداي بولسا سىتەشۇ كەرەك، شارت - جاعداي بولماسا شارت - جاعايدىي جارانا وتىرىپ سىتەشۇ كەرەك“. كران كەلەشۇ، بۇرىمى ستانىوكى تاسىمالداۋدى كۇتىپ تۇرۇدای قىبىن ماسەلە الدىندا، ”قۇرىش ادام“ ۇڭ جىنىشي كۇتىپ تۇرماي، يەك سۇيە- مەي، ساپتاستارىن باستاپ سۇيەنمەن يتەرۇ، سىرعىتىشى اعاشپەن سىرعىتۇ، ارقانمەن ئارتۇ ُادىسىن قولدانىپ، 3 تاۋلىك بويى سىتەپ، قويماي ُجۇرىپ ادام كۇشىنە سۇيەنىپ بۇرىمى ستانىوكىن قۇدىق الىمىنا جەتكىزدى.

”بۇل داچىڭ رۇخىنداعى دەربەس، ُوزىن - ۇزى باسقارۇ، ۇز كۇشىنە سۇيە- نىپ ۇمىر ُسۇرۇ سىندى قاچىرلىلېقىەن شارۇاشلىق قۇرۇ رۇخىنىنىڭ ەڭ جاندى بەيىنەسى“، - دەدى داچىڭ قۇرىش ادام ۇڭ جىنىشي ەسكەرتكىشى سارايىنىڭ باس ُتۇسىندىرۇشىسى ۇڭ لىجى.

شىندىققا جۇگىنۇ، ۇزىن ارناۋ: ”داچىڭ كەرەمەتتىن“ جاراتتى

داچىڭ مۇناي الابىنىڭ مۇناي الۇ 1 - زاۋودى 3 - مۇناي كەنى ورتا 4 - مۇناي الۇ اترەتىندە ”ۇش شىنايى، ُتورت قاتاڭ“ رۇخى جازىلغان قىزىل تۇعا اترەت مۇشەلە- رىنىڭ ەسىمدەرى تولىترا جازىلغان. ”ۇش شىنايى، ُتورت قاتاڭ“ رۇخىنىڭ باستاۋ العان جەرى رەتىندە اترەت قۇرىل- ەان 60 نەشە جىلدىن بەرى، ورتا 4 - ات- رەتتە كەلىپ - كەتىپ 1700 نەشە ادام سىتەپ، كادىلاردا تارتىپكە قايىشلىق جاسا- قايىشلىق جاساعاندار بولپاۋ، خاۋپسىزدىك جاعىندا شىرعالاڭ بولپاۋ، داڭققا كەنەلۇدە شىكىلىك بولپاۋ سىندى ”ُتورت بولپاۋ“ رەكوردىن باستان - اياق ساقىتادى.

”توڭگەرىس سىتەرى ۇشنى شىنايى ادام بولۇ، شىنايى سويلەشۇ، شىنايى سىتەشۇ كەرەك؛ توڭگەرىس قىزمەتتىن سىتەشۇدە قاتاڭ تالاپ، قاتاڭ ۇيىم، قاتاڭ پوزىتسىيا، قاتاڭ ُتارتىپ بولۇ كەرەك، بۇل ورتا 4 - اترەتتىڭ ُداستۇرى بولۇمەن بىرگە، داچىڭ رۇخىنىڭ تەرەڭ ُمانىنىڭ دە ُبىرى“، - دەدى ورتا 4 - اترەتنىڭ باسىتى ۇڭ يلۇن. داچىڭ رۇخىنىدا عىلىمغا ُمان بەرۇ، ”ۇش شىنايى، ُتورت قاتاڭ“ بولۇدای شىند- دىققا جۇگىنۇ رۇخى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتيا- سىنىڭ ”شىندىقتى ُسى جۇزىنەن نىزدەشۇ“ يدە- يالىق لۇشىاننى تەرەڭ ايگىلەدى.

داچىڭ مۇناي الابىن بارلاۋ، اشۇ زەرتتەشۇ ورنىنىدا يىپىل 87 جاسقا كەلگەن زەرتتەشۇ ورنىنىڭ بۇرىنغى باس يىنجەنەرى يۇان چىڭفىڭ ُار كۇنى كەڭسەگە كەلىپ

گىندا قۇدىق سورەسى اسقاق بوي سوزىپ تۇر، ”قۇرىش ادام“ ۇڭ جىنىشي جەتەكشە- لىك ەتكەن 1205 - بۇرعىلاۋ اترەتى تاۋلىك بويى تىنباي قۇدىق بۇرعىلاۋ جۇمىسمەن اينالىسۇدا. ئاياۋدا 1205 - بۇرعىلاۋ اترەتى وزىق جاڭاشا بۇرىمى ستانىوكىمەن مۇناي جاڭا شايقاس مايدانىنىڭ بۇرعىلاۋ پەريودە- نىڭ رەكوردىن جاڭالدى.

”سول جىلدارى ’قۇرىش ادام‘ ساقا اترەت باسىتى سونشاما جاپايلى شارت - جاعايدىڭ وزىندە شۇغىلالى ناتىجە جاراتتى، ُبىزىڭ داچىڭ رۇخىن، قۇرىشنى ادام رۇخىن ۇز- دىكىسىز ساۋلەلەندىرىپ، مەملەكەتنىڭ ەنەرگىيا خاۋپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۇگە اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسپاۋغا ەش سەبەبىمىز جوق“، - دەدى 1205 - بۇرعىلاۋ اترەتىنىڭ باسىتىغى جاك چىڭ.

”داچىڭ رۇخى ’قولمەن سۇيرەپ، بىقپەن كوتەرۇ‘، ’سۇ تاسىپ، قۇدىق قازۇ‘، ’جارا- لانا ُجۇرىپ، سامىز قويپالچىڭنى كولشىگىنە سەكىرىپ ُتۇسىپ، قۇدىق فونىنانن باسۇ‘ عانا ەمەس، ونان دا ماڭغزدىسى، تەرەڭ وتد- باسى - وتان سۇيسىبەنشلىگى، علمىي قىزمەت ُادىسى جانە بەلسەنە العا باساتىن تۇرمىس پوزىتسىياسى، ول ُبىزىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيامىزدىڭ اۋەلگى ماقسا- تىن، بورىشىن، مۇرات - سەنىمىن، تاماشا ُداستۇرىن اىگىلەيدى“، - دەدى داچىڭ قالالىق پارتىكوم پارتيا مەكتەبىي داچىڭ رۇخىن، قۇرىشنى ادام رۇخىن زەرتتەشۇ ورنى- نىڭ باسىتىغى ۇڭ لىيى.

جاڭالىق اشۇ — داچىڭ رۇخىنىنىڭ جاندى دا جالىندى ومىرشەڭدىك كۇشتى ماڭگى ساقىتاۋىنىڭ نەتىگى.

داچىڭنىڭ 3 - ۇرپاق ”قۇرىش ادامى“ لى شىنپىن ”قىۇرىشنى ادام“ ۇڭ جىنىشىنىڭ شەتەلگە بارىپ قۇدىق بۇرعىلاۋ اسىل ارما- نىن جۇزەگە اسردى. بۇگىنگى تاڭدا عىلىم - تەخنىكىدا جاڭالىق اشۇ مەن تەخنىكا تىرەگىنە سۇيەنگەن داچىڭ مۇناي الابىى ”سىرتقا شىغۇدا“ جاڭا قارىشتاۋدى جۇزەگە اسردى، شەتەلدەگى كاسىبى ورتا شىعسى، ورتا ازيا، ازيا - تىنىق مۇخىت، افرىكا جانە امەرىكا سىندى 5 ۇلكەن وڭىرگە ُورسى اشىپ، شە- تەلدەگى ۇقق - مۇددە ُونىمى 10 مىللىيون تونىنالىق كولەمگە جەتتى.

كومرەتگى قوس تونىغىن ساقىتاپ قويىپ پايدالانىۋدى جۇزەگە اسردى، 2000نەشە مۇلىق كومرەتگىن بەيتارپاتىندىرانتىن ورمان بەلدەشۇن قۇردى، ُاز جىلى 600 مىللىيون تونىنالىق قۇرامىندا مۇناي بار لاس سۇدى ىلشەمگە جەتكىزىپ ُبىر جاقىتى ەتتى... نا-

زاردى جوعارى ساپالى دامۇعا شىوعىرلاندىد- رىپ، ەكولوگىيالىق ورتانىي قورعاۋ جانە ”كومرەتگىن بەيتارپاتىندىرئۇ“ نىساناسىنىڭ جۇزەگە اسۇىن ىلگەرىلەتىپ، رەفورمانى ُۇرتىس تەرەڭدەتىپ، داچىڭ رۇخىنىڭ دا- ۇرلىك ُمانى بارغان سايىن بايۇدا.

”داچىڭ جاپپاي توسىيالىستىك وسزامان- دانعان جاڭا داچىڭ قۇرۇدىڭ جاڭا ساپارىن كۇش سالا باستاپ، دۇنيە جۇزىنە اىگىلى بايد- لىقتى كادەگە جاراتىپ، جاڭالىق اشاننى قالانى، جۇڭگونىڭ جاڭادان گۇلدەنگەن جوعارى دەڭ- گەيلى جاساۋ قالاسىن جانە خىلۇجىياڭ ولكە- سىنىدە العا شىققان جوعارى ساپالى دامۇ قىلانىن قۇلىشنا قۇرۇدا“، - دەدى داچىڭ قالالىق پارتكومنىڭ شۇجىي لى شىڭفى.

”وتانىشلىدىق، شارۇاشلىق قۇرۇ، شىند- دىققا جۇگىنۇ، ۇزىن ارناۋ“ سىندى داچىڭ رۇخى ُارى تارىچىققا ُتان، ونان دا ماڭغزدە- سى، داۋىرگە ُتان. داچىڭ رۇخى بۇرىن دا، قازىر دە، يولاشقاندا ُبىزىڭدىڭ ماڭگى قامال لىپ، قىبىندىقتى جەڭشۇدەگى، تىپىتى جاڭالاپ، دارەجەسىن وسىرۇدەگى، جوعارى ساپالى دامۇداعى مادەنىيەت نەگىزىمىز، قوسىن رۇخىمىز، كۇش قاينىرىمىز“، - دەدى داچىڭ مۇناي الابى شەكىتى جاۋايكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىبەكتورى فىاڭ چىڭ. (شىنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ 8 -

ايدىڭ 23 - كۇنى خاربييننەن بەرىگەن خابارى)

(باسى 1 - بەتتە)

1 - ايدان 7 - ايعا دەپىن شىنجياڭ ەلەكتر تورى ورنالاستىرۇ ولىشە- مىنىدەگى ەلەكتر شىعارۇ جابدىقتارىنىڭ ورتاشا پايدىلانلۇ ۇاقتى 2254 ساعات بولسى، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 119 ساعات ارتقان. مۇنىڭ شىنىدە فوتوۋولتىتق ەلەكتر شىعارۇ 925 ساعات بولسى، سايكەس مەز- گىلدەگىدەن 87 ساعات ارتقان؛ جىەل ەلەكترى 1455 ساعات بولسى، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 127 ساعات ارتقان.

الدىڭغى 7 ايدا شىنجياڭ ەلەكتر تورى ورنالاستىرۇ ولىشەمىنىدەگى جالپى ەلەكتر شىعارۇ مولىشەرى 236 مىللىيارد 970 مىللىيون كىلوۋات - ساعات بولسى، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %16.6 ارتقان. مۇنىڭ شىنىدە فوتوۋولتىتق ەلەكتر شىعارۇ 10 مىللىيارد 910 مىللىيون كىلوۋات - ساعات بولسى، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %21.1 ارتقان؛ جىەل ەلەكترى 33 مىللىيارد 720 مىللىيون كىلوۋات - ساعات بولسى، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %33 ارتقان.

كەلەسى قادامدا اۋتونومىيالى رايوندىق دامۇ جانە رەفورما كومىتە- تى جاڭا دامۇ ۇستانىمىن شىكەرلەي دايەكتىلەندىرىپ، تىياقتاندىرىپ، سونداي - اق كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جوعارى مانەن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتارپاتىندىرئۇ نىساناسىن ارقاۋ ەتىپ، 2021 - جىلغى قايتا تۇنىدايتىن ەنەرگىيا قاينارى ەلەكتر كۇشىن قاپلىداۋ جاۋايكەرشىلىك ۇقىعى اۋىر مىنىدەنن بەلسەندىلىكپەن تىياقتاندىرىپ، جاڭا ەنەرگىيامەن ەلەكتر شىعارۇدىڭ كولەمىدەنە، شىوعىرلانا دامۇىن با- ياندى ىلگەرىلەتىپ، ارزان جاڭا ەنەرگىيا نىساندار قۇرىلىسىن بەلسەنە ىل- گەرىلەتىپ، رايونىمىزدىڭ جاڭا ەنەرگىيا كاسىبىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن ىلگەرىلەتەدى.

(باسى 1 - بەتتە)

”بىر مەملەكەت تۆى، بىر ادام، بىر شاتىر، بىر قىزمەت سوم- كاسى، بىر قارىلى تاۋ، مىنە بۇل مەن رەبوت ساقشى سىتەر كەڭسەسىنە العاش كەلگەن كەزدەگى قىزمەت ورتاسى بولاتىن“، - دەدى نادىربەك كۇلىپ تۇرىپ. 2011 - جىلى 6 - ايدا بەلدىر ساقشى بولىمشەسى رەبوت ساقشى سىتەر كەڭسەسى قۇرىلغان العاشقى كەزدە، جۇمىس اتقاراتىن ورنىن جوق بولغاندىقتان، ونىڭ ەگىشى - مالشىلاردىڭ ۇيسنە تۇرۇىنا تۇرا كەلەدى. ەگىشى - مالشىلاردى مازالاماۋ ۇشىن، باسشىلاردىڭ ما- قۇلداۋىن العان سولڭ، ول ۇزى قاراپايىم ماقىتا كەزدەمدەدن شاتىر تىكىپ لىپ، ۇقتىتقى كەڭسە رەتىندە پايدالانادى، ُۇرتىسى 16 اى بويى شاتىردا تاماقتانىپ، شاتىردا تۇرادى، جەرگىلىكتى بۇقارا جاقىن تارتىپ، ونى ”شاتىرلى اعاي“ دەپ اتاپ كەتەدى.

رەبوت ساقشى سىتەر كەڭسەسى قاراستى اۋماق قارىلى بورانىنىڭ وتىندە بولسى، كلىماتى ناشار، تۇرمىس شارت - جاعدايى جاپپالى ەدى. كۇندىز نادىربەك كومەكىشى قىزمەتكەرلەردى باستاپ قىزمەت ورسىتەتە- دى؛ كەشتە شارلاۋعا شىققاندا، شولدەسە، جەردەن بىر ۇسى قار لىپ جەپ، شارشاعاندا مۇزداي سۇق تاسقا جانتايىپ از دەمالىپ الادى. ”بۇقارانىڭ ُسى قانىشالىقتى كىشى - گىرمى بولغانىمەن، بارلىغى دا مۇددەگە ساياتىن ۇلكەن ُسى“. نادىربەك بلاي دەدى: ”خالىق ساق- شىسى رەتىندە، بۇكىل نىتا - پەيلىمىزبەن خالىق ُۇشىن قىزمەت وتەۋد- ىمز كەرەك“.

بۇقارالىق قىزمەت سىتەشۇ سابىرلىلقتى جانە مەيدىرگە تولى سۇيسى- پەنشلىكتى قاچەت ەتەدى. نادىربەك بلاي دەدى: ەگىشى - مالشىلار- مەن جۇرەگىڭ قانىشا توعىسقان سايىن، قىزمەتلىك دە سولغۇرلىم ُساتتى بولادى. جىلدىن - جىلغا، كۇننەن - كۇنگە ۇلاشقان قىزمەت بارىسىندا ونىڭ جۇرەگى ەگىشى - مالشىلارمەن تىمىز جاناىتى.

بەلدىر ساقشى بولىمشەسىنە قاراستى اۋماقتىڭ كولەمى 2000 شارشى كىلومەتر، تەك بۇقارا نادىربەكتى جۇمىس بىستىرۇگە نىزدەي كەلسە بولغانى، ول بار نىتا - پەيىلىمەن، كۇش - قايرانىمەن مۇقيات ما- مىلە جاسادى. 2 - ۇرپاق ازاماتتىق كۆالىك بىتكەندە، ول كۆالىكتى ۇيد- لمرگە دەپىن جەتكىزىپ بەردى، بۇقارا كومەك سۇرغاعاندا، ول بارلىق ُادىس - امالمەن كومەكتەسىپ، شەشىپ بەردەدى.

بىر كۇنى كەشتە رەبوت قىستاعىنىڭ تۇرىغىنى ُسالىجان ساۋۋوت ُۇيىنىڭ 20 قويى جوعالىپ كەتىپ، نادىربەكتەن كومەك سۇرايدى. ساق- شىعا مالمەدەۋدى قاپلىداغاننان كەيىن، نادىربەك ُارى - ُسارى بولماس- تىن، قارىلى بورانغا قارسى اتتانىپ، قويدىڭ نىزنە ُتۇسىپ نىزدەي جونەلە- دى. 3 ساعاتتان كەيىن، ُۇستى - باسىن تەر باسقان ول ُسالىجان ُۇيىنىڭ قوينى تاۋىپ ايداپ كەلەدى. بىراق ُسالىجاننىڭ ُۇيىنىڭ تابالدىرىغىن اتتاي بەرە، ول كەنەت ەسىنەن تانىپ جىعالدى. ُسالىجان مەن كورشىسى دەرەشۇ نادىربەكتى اۋىل ەمجاناسىنا جەتكىزدەدى. شىياڭگەر تەكسەرىپ، نادىربەكتىڭ قىزۇى ورلەپ 40.3 سەئىتىسى گرادۇسقا شىققانىن ايتادى.

”مۇنداي جاقسى ساقشىغا جولققاندا، وعان قالاي العىسى ايتارىم-

دى بىلە المهاي قالدىم“، - دەيدى ُسالىجان.

قاراستى اۋماقتاعى ەگىشى - مالشىلار قىبىشلىققا جولىقسا بولدى، الدىمەن نادىربەكتى ەستەرىنە الادى. ەگىشى - مالشىلار ۇبىندەگى باكىن - شۇكىن سىتەرى جونىندە ونى نىزدەپ كەلىپ، كەسىم ايتىترۇعا جانە جاراستىرۇعا قۇشتار. نادىربەك داۋ - شاردى بىر جاقىتى ەتكەن شاقىتا، ۇنەمى زاڭدى نەگىز ەتەدى، تۇسىندىرگەندە قايمىدانى، ارەكەتتە جاعايدىي نەگىز ەتىپ، ەكى جاقىتى بىردەي يىلاندىرا بىلەدى. قاراستى اۋ- ماقتىڭ قوعامدىق جاعايدىنا ول بەس ساۋساعىنداي قانىق. كەمنىڭ وتباسىندا ەرەكشە قاقمورلىق جاساۋدى قاچەت ەتەتىن قارتى بار، كەمنىڭ وتباسىندا دەر كەزىندە كومەكتەسۇدى قاچەت ەتەتىن قىبىشلىق بار، ُتىپىتى، كەمنىڭ ُۇيىنىڭ توك جولى كونەرىپ كومەسكى خاۋىپ ۇمىر ُسۇرىپ وتىر، كەمنىڭ ُۇيىنىڭ اۋلاسىندا وتىن جىيىلىپ قالغان، ونىڭ كوڭلىنىدە ُبار - ُبارى سايراپ تۇر.

”بەلدىر مەنىڭ ُۇيىم، بەلدىردى ويداعىداي قورعاۋ مەنىڭ جاۋاپ- كەرشىلىگىم“، - دەيدى نادىربەك. بەلدىر اۋىلىنىداعى ەگىشىنى - مالشىلار: نادىربەك بار بولسا، الاڭسىز ۇيىقتاي الامىز! ! دەدى.

قىس ُوتىپ، كوكتەم كەلدى، نادىربەك بار نىتا - پەيىلىمەن قارىلى القايتى، ُۇستىرتتى قورعاۋدا، خالىققا جاناىسەمدى، خالىققا مەيدىرلى بىر جۇرەك قاراستى اۋماقتاعى ەگىشى - مالشىلاردى سىتقى قىشلامقا بولەۋدە.